

EMĂNĂTORUL

279876

N. 19 - 20 - 21 ARA A

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul IX. — No. 19.

9 Maiu 1910.

CUPRINSUL

- D. Nanu. — Misiunea Publicistului.
G. Rotică. — Pentru Credință (poezie).
.. F. Polyclet. — Vedenia împăratului (trad. din Selma Lagerlöf).
I. Pavelescu. — În amurg (poezie).
V. Lascar. — Spre poezie (versuri).
D. Nanu. — Într'o chestiune personală.
Pagini Libere: G. Vâlsan. — (Experiența literară continuă).
Cronica. — Informațiuni literare și artistice din țară și străinătate.

Redacția : Str. Vântului 12

și

Administrația : Str. Transilvaniei 13^a

BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 Lei
În străinătate 12 ▶

A APARUT :

C. SANDU-ALDEA

APE MARI nuvele și schițe

AU APĂRUT:

I. BOTENI

CASA DIN MUSCEL nuvele și schițe

DIN SATUL NOSTRU nuvele și schițe

IN ZILE DE VACANȚA nuvele și schițe

HERZ Central University Library Cluj

NOAPTEA INVIERII dramă în 3 acte

SOCIETATEA ROMÂNĂ

PENTRU

INDUSTRIA OXIGENULUI, ACETILENEI ȘI ALTE GAZE

BUCUREȘTI

Director general, S. EDW. HUBLIN

UNICA FABRICĂ ÎN ORIENT

pentru

ACETILENA DIZOLVATĂ

Cel mai eficient combustibil pentru iluminat. Lumină plăcută, și igienică liberă
de orice pericol.

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

COLABORATORI: I. Adam., I. Agârbiceanu., N. N. Beldiceanu., I. Borcia., I. Boteni., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., Elena Farago., G. Gane., A. Herz., Constanța Hodoș., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., C. Osiceanu., P. Papahagi., Ecaterina Pitiș., St. Pop., A. Popovici-Bănățeanu., Em. Protopopescu., I. Răducanu., Radu Rosetti., G. Rotică. L. Russu., C. Sandu-Aldea., I. Scurtu., I. U. Soricu., Artur Stavri., C. Teodorescu., G. Tutoveanu., G. Vâlsan., ș. a.

MISIUNEA PUBLICISTULUI

Sunt gazete de luptă și gazete de pace. Și unele și altele sunt menite să fie un echilibru statornic în sufletul și activitatea maselor. Dar numai gândul curat, numai pricepera omului convins de ideea ce-o apără, fac un real serviciu camenilor.

Publicistul e semănătorul ideilor de dreptate și înfrățire a celor aleși, e persecutorul vițiilor ce se strecoară în moravuri totdeauna pe căi pjezișe și sapă temelia așezămintelor sănătoase, e inima și avântul publicului, e voința unită, conștientă, a energiilor latente.

Din lumea seninătății lui, ne îndreaptă spre atmosfera intelectuală pregătită de marii gânditori ai trecutului.

Ideea, trecută astfel cu pietate, ca o faclă, din generație în generație, se poate schimba într'o forță înfiorătoare pentru cei ce îi stau piedică în cale. Din țară în țară ea sfarmă lanțurile robilor, dărîmă babilunile și întronează în locul bunului plac, sfetnicii îngrădiți cu răspunderea faptelor.

Iată'o în Germania, cântată la început de poeți, vibrează în glasurile fragede ale miilor de școlari conduși de umilii lor dascăli de sat, crește din ce în ce în sufletul unui popor întreg și strânge micile stătuțele germanice într'un puternic imperiu!

Iată'o la gurile Dunării, încolțind timidă în fabulele unui Alexandrescu, vibrează în versurile unui Cârlova, cucerește sufletele conducătorilor politici și adună o mână de români cari se dușmăneau de atâta vreme, într'un singur suflet cu o singură iubire.

E ne-asemănată puterea misterioasă a ideii și în oastea ei, lângă atâți comandanți iluștri, nici un soldat fie el cât de umil; nu este de

prisos dacă e disciplinat și pătruns de sfințenia menirii lui. Pentru a o duce la isbândă trebuie însă s'o iubești din tot sufletul și din tot cugetul tău.

Muncind neadormit pentru dânsa, ea îți dă și o recompensă la care nu te aștepți; neîncetata preocupare de binele altora coboară în inima ta acea liniște și putere de sinc, pe care numai statornicia muncii senine ți-o poate da.

Dar câte horde barbare, alături de o mână de cruciați!

Și totuși, întotdeauna biruința va fi de partea cauzelor drepte...

De aceea, ori de câte ori auzim de o întreprindere care s'a părădui cu atât mai repede, cu cât mai strălucitor i se anunța începutul, să ne întrebăm dacă la temelia ei a fost — ca în legenda Curței de Argeș, o jertfă în ziduri — *desinteresarea* ce-o dă puterea sacrificiului, sau dacă nu cumva socoteli mărunte și egoiste nu s'au pus în cale, zădărniciind atingerea țintei.

Acela care nu se simte capabil de abnegațiune, e mai bine să nu îmbrățișeze nici odată o cauză sfântă, căci ar luă numele adevărului în deșert, și adevărul se răsbună. Numai așa cel puțin, ar avea prilejul să nu-și facă sie-și rău, dacă binele nu e în stare să-l facă altora.

Și cât e de întins câmpul ce-i dat publicistului să-l cultive!

Dar dacă mai ales împrejurările l'a adus în fruntea unei mișcări, se cere să vadă clar în sufletul lui: să nu aibă nici odată vreme să-și pue singur pe frunte laurii ce-și inchipue că-i merită drept răsplată a luptei pe care-o duce și când a scris un cuvânt, o judecată, să știe sigur că nu poate rășări de nicăiri, spre surprinderea lui, neașteptate «facsimile» care să-i dărîme toate afirmările.

În civilizațiile începătoare mai ales, sunt o seamă de oameni cu caractere ciudate, cărora un mare om de stat al nostru, cu o lungă experiență a vieții, le-a găsit această minunată formulă zicându-le «constanți în sinceritate și schimbători în convingeri.»

Pe aceștia, grozav îi joacă sinceritatea!

În capetele lor ideile sunt așezate asemenea pasagerilor într'un otel unde nici unul nu ar cunoaște pe vecinul de alături. Inchipuiți-vă ce mutră ar face niște asemenea călători, când otelierul i-ar adună într'un singur salon și le-ar spune: domnilor, sunteți cu toții fii unui aceluiași tată!

Așa-i cu ideile oamenilor «constanți în sinceritate și schimbători în convingeri». Fiecare idee, e foarte sinceră în celula ei, dar scoase toate la lumină și puse față 'n față, sunt așa de fimide și jenate să-și recunoască originea comună, în cât... nici nu îndrăsnesc să-și dea «bună ziua!»

Acela care pornește cu gândul să fie un agent de armonizare al sufletului mulțimei, trebuie să fie mai întâiu convins de armonia lui lăuntrică. Trebuie să se recitească singur în trecut, până chiar și în scrisorile importante cari au pornit dela el. Sufletul cel mai armonios care a condus vre-odată generațiile de cultură ale acestei țări, a avut obiceiul acesta, și ori cine ar avea ambiția să stea pildă generațiilor ce se ridică nu trebuie să fie străin de grija asta de a rămâne egal cu sine însuși.

Cu multă dibăcie poți să educi pe alții, când în viața ta a fost o plăcere indeletnicirea să-ți armonizezi propriul tău suflet.

Și când ideile tale înrudite, se focarisează cu drag în ținta pe care o urmărești, e firesc ca în jurul ei să aduni forțele sufletești ale mulțimei. Se repercutează mai departe forța de coeziune a propriilor tale convingeri.

Nu se face gol în jurul îndrumătorului care aduce cu sine armonia propriului său caracter. Dimpotrivă, ori de unde ar veni atacurile, numărul celor cari îl urmăresc cu simpatie merge crescând, până în ziua apoteozei sale, când valoarea sa e unanim recunoscută.

Constanța în convingeri, nu numai în sinceritate, e secretul acestui prestigiu de care se bucură purtătorii ideilor de adevăr. De acolo isvoresște autoritatea pe cari n'aj nevoie să-ți o aperi «apropos» de ori ce, când e indiscutabilă. Pentru cine n'are vreme de pierdut, cuvântul e monedă de aur și nimeni nu și-l risipește în bănuți de aramă, la cele patru vânturi..

D. Nanu

PENTRU CREDINȚA

*Ți le-am cetit întâiu pe toate, la gura sobei înc'odată,
Scrisorile în cari, iubită, îmi rămăsesesi intrupată,
După ce'n suflet sfărâmasem un templu drag și-am isgonit
Un idol al iubiri mele cu chipul din greșeli clădit.*

*Grămadă una peste alta am pus scrisoare cu scrisoare,
Și-apoi le-am aruncat pe toate în flacăra nimicitoare.
Și-atunci în flăcări și pe tine eu te-am văzut, iubita mea;
Ardeau scrisorile iubirii și chipul tău cu ele-ardeă.*

*Piereau greșelile distruse; bucăți din trupul tău frumos,
Și tu, ca'n clipa despărțirii, tăcut'ardeai cu ochii 'n jos...
Cenușe sunt acuma toate scrisorile iubirii mele;
Cenușă, idolul în care eu am găsit numai greșele.*

*Primind pe vremi pentr'o credință cea mai cumplită suferință,
Mureau arzând pe rug martirii; mureau pe vremi pentr'o
[credință.*

*Tot farmecul ce ei găsiră în viața lor de pe pământ
Era'n credința pentru care, mergeau mai bine în mormânt.....*

*Și tu tot pentru o credință ce-ați moștenit-o, voi femei,
Ați moștenit-o dela Eva cu cea dintâiu greșeal'a ei;
Pentru credința în greșele te-ai hotărît să pătimești;
De n'ai avea greșeli atâtea, n'ai fi frumoasă precum ești.*

*Muriau pe vremi pentr'o credință, muriau arzând pe rug martirii
Și-ardeă și scrisul lor în flăcări, pierind în gura nimicirii,
Dar din cenușa cea sfântă, neputincioșii 'nchisitori
Vedeau din nou cum se 'ntrupează seninii morți nemuritori.*

*Pentru credința în greșele, frumoșii ochi tu i-ai plecat
In jos, dar fără umilință în ei, și rugul ai urcat,
Ca să te 'nalți biruitoare și mai fermecătoare-apoi...
Din a greșelilor cenușă: o vină, vină, înapoi!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Câmpulung, (Bucovina)

G. Rotică

VEDENIA ÎMPĂRATULUI

— După Selma Lagerlöf —

Eră pe vremea când August împărătea la Roma, și Irod eră rege al Ierusalimului. Atunci se întâmplă că o prea mare și prea sfântă noapte se coborâ pe pământ. Nici odată n'a fost văzută vre-o noapte mai adâncă. Părea că 'ntreaga natură se 'năbușe sub bolta unei peșteri. Nu se deosebea nici pământ nici apă; și rătăceau pe drumurile cele mai cunoscute. Nu coborâ nici-o rază din ceruri: stelele rămăseseră în culcușurile lor și luna cea blândă își întorsese capul.

Cât de adânci erau negurile, liniștea și calmul! Răurile se oprișeră din mers; vântul nu suflă; însăși frunzelé tremurânde încetaseră să mai fremăteze. Pe marginea mării valul nu mai lovea țărml; în deșert nisipul ne mai scrășnea sub picioare. Totul eră împietrit și nemișcat, că să nu turbure sfânta noapte. Iarba nu îndrăzneă să crească, nici roua să picure, nici florile să-și răspândească parfumul lor.

In această noapte, fiarele de pradă nu vânau, șerpîi nu mușcau, câinii nu lătrau. Cevă încă mai mîmnat: lucrurile neînsuflețite n'ar fi

voit să prihănească în nici-un chip sfințenia umbrei mijlocind o acțiune criminală. Nici-un cârlig n'ar fi putut forța vre-o încuietore, nici un cuțit n'ar fi fost în stare să verse sânge.

Chiar în această noapte, un mic cortegiu coborî din locuințele imperiale ale Palatinului și trecând Forul, se sui spre capitol. În aceeași zi senatorii supuseră Impăratului proiectul lor de-a-i înălța un templu pe Colina Sacră a Romei. Dar August, nesigur că ar place Zeilor să aibe un templu lângă ale lor, răspunsese că ar voi mai întâi ca, printr'un sacrificiu nocturn în cinstea Geniului său, să cerceteze voința Nemuritorilor. Și în ceasul acesta el se ducea să facă sacrificiul, însoțit de câțiva credincioși.

August își luase lectica: era bătrân și scările lungi ale capitolului îl oboseau. Insuși el ținea colivia cu porumbeii pe cari trebuia să-i jertfească. Nici preoți, nici soldați, nici consilieri; singuri, amicii lui, cei mai apropiați, îl însoțeau. Purtătorii de facle mergeau înainte și-i deschideau drumul în aceste întunecimi dese. În urmă erau sclavi, însărcinați cu trepiedul, cu cărbuni, cu cuțite, cu foc sacru, cu tot ce trebuia pentru ofrandă.

În cale, Impăratul se întreținea cu prietenii săi; și nimeni nu luă în seamă tăcerea înspăimântătoare a nopții. Și numai ajunși în vârful Capitolului, în locul BCU Cluj (Central University Library Cluj) ales pentru ridicarea noului templu, simțiră în jurul lor ceva extraordinar.

Nu era de sigur o noapte ca toate celelalte nopți, ci, în vârful cel mai înalt al stâncii, zăriră o ființă ciudată. Mai întâi crezură că e un trunchiu de măslin încovoiat; crezură apoi că era o foarte veche statuă din templul lui Jupiter, care ajunsese până pe stâncă. În sfârșit, li se părû că n'ar putea fi de cât bătrâna Sibilă.

Niciodată nu văzuserăm ceva atât de îmbătrânit, așa de ros de timp, atât de mare. Aparițiunea aceasta era îngrozitoare și, dacă n'ar fi fost de față Impăratul, ar fi fugit cu toții. «Ea e, — murmurau ei, — ea, care are atâția ani câți grăunți de nisip au prundurile din țara sa. De ce tocmai în noaptea asta a eșit din peștera ei? Ce vestește ea Impăratului și Imperiului, ea care-și scrie profețiile pe frunzele arborilor, știind că vântul îi duce oracolul la acei cari au nevoie de el?»

În spaimă, ar fi căzut în genunchi și s'ar fi așternut la pământ, dacă Sibila ar fi făcut o mișcare. Dar, într'o neclintire de piatră, stând pe marginea stâncii, cu trupul plecat înainte, și cu mâna streășină la ochi, ea pândea în noapte. Ai fi zis că s'a suiat acolo ca să vadă mai bine ceva ce s'ar petrece departe. Ochiul ei, puteau deci vedea, pe o asemenea noapte!

Atunci Impăratul și toți cari-l însoțeau observară ce adânci, nepă-

trunse și tăcute erau întunecimile. Murmurul surd al Tibrului nici că ajungea până la ei. Aerul era înăbușitor; o sudoare rece le picură pe frunte și neliniștea le 'ngheța mâinile. Dar nici unul nu vroia să-și arate frica; și toți spuseră lui August că acesta era de bun augur, că natura 'ntreagă își reține răsuflarea ca să salute un nou zeu și nu-i rămâne decât a se grăbi, căci bătrâna Sibila eșise, firește, din peștera-i ca să onoreze Geniul său.

Dar Sibila era atât de absorbită de viziune în cât nici nu știa că August venise în Capitoliu. Era transportată cu spiritul într'o țară îndepărtată, mergând pe o câmpie întinsă și întunecată. Picioarele-i se împiedeau la fiecare moment de lucruri pe cari le lua drept smocuri de iarbă. Se plecă și le atinse cu mâna. Nu erau smocuri, ci berbeci. Mergea printre imense turme de berbeci culcați. Și ea zări focul ciobanilor și ciobanii dormeau întinși în jurul focului și aveau la îndemână mâini niște bâte lungi și ascuțite cu cari ei își apăra turmele de fiare sălbatice. Dar animalele acelea cu ochii strălucitori și cu coadele stufoase, cari se apropiau de flacări, nu erau oare șacali? Totuși, ciobanii nu le-au atins cu bâtele. Căinii dormeau; oile nu se urneau din loc și animalele sălbatice se culcară alături de oameni. Cu ochii inspăimântați de acest spectacol, Sibila nu știa nimic din ce se petrecea la spate. Nu știa că se ridicase un altar, cu cărbuni aprinși, că se împrăstiasse tămăe și că Împăratul luase un porumbel ca să-l jertfească. Mâinile lui August, însă, erau atât de înghețate în cât, dintr'o mișcare de aripă, porumbelul sbură în întunec. Atunci curtenii aruncară priviri bănuitoare asupra bătrânei Sibile pe care o credeau pricina acestei funeste prevestiri.

Puteau oare să-și închipuiască cum că Sibila era prea departe de ei, lângă focul păstorilor, și că acum ascultă un cântec ușor care tremură în noaptea moartă? Ea-l ascultă cu mult mai înainte de a pricepe că sunetul acesta nu venea de pe pământ, dar că coboră din cer; și, ridicându-și capul, văzută forme albe și luminoase străbătând întunerecul. Erau stoluri de îngerși cari sburau cântând și cari cântau nu știu ce în câmpia nemărginită.

Cu toate acestea, Împăratul se pregătea de un nou sacrificiu. Își spălă mâinile, curăți altarul și luă al doilea porumbel. Dar, ori cât se strădui să-l reție în mâini, trupul moale al pasării îi alunecă din mână și porumbelul își luă sborul în noapte. Inspăimântat, August căzu în genunchi înaintea altarului gol și-și rugă Geniul. Ceru dela el puterea să îndepărteze nenorocirile pe cari părea că i-le prevestește noaptea aceasta.

Sibila n'auzise nimic. Tot suiletu-i era aștit spre cântecul îngerilor, care creștea din ce în ce și care sfârși prin a deștepta pe păstor.

Ei se ridicară în coate și văzură stoluri mari de îngeri, a căror albeață scânteetoare trecea prin întuneric și care plutea ca șiruri de păsări călătoare. Unii aveau lăute și violine, alții chitare și harpe, iar cântecul lor s'auzea vesel ca râsul unor copii, nepăsător ca și trilurile ciocârliei. Și păstorii auzindu-i, porniră la drum spre orașul de munte, unde se aflau ei, ca să găsească acolo minunea.

Trecură pe o cărare strâmtă și întortochiată și bătrâna Sibilă îi însoțea. Deodată se făcu lumină: o stea strălucitoare se ivi de-asupra muntelui și, pe înălțime, orașul străluci ca argintul în lumina stelară. Toate grupurile de îngeri sburară într'acolo în cântece de veselie și păstorii grăbindu-și pașii, începură aproape s'alerte. Ajunși la poarta orașului găsiră acolo îngerii strânși de-asupra unui staul mic și scund. Eră o baracă cât se poate de rea, cu o stâncă goală. Steaua lumină acolo: câțiva îngeri s'așezară pe acoperiș, alții de-alungul stâncii și alții rămaseră atârnați în aer tremurând din aripe. Și întreg spațiul eră luminat de aripele lor strălucitoare. Iar îndată ce steaua s'a aprins de-asupra orașului de munte, natura toată se deșteptă. Și acei cari erau în vârful Capitolului simțiră din adâncul zărilor mângâerea adierilor răcoroase: parfumuri dulci se împrăștiară; pomii se mișcară; murmurul Tibrului se înalță sub lumina stelelor și din mijlocul cerului luna luminează lumea. Și iată că cei doi porumbei se întoarseră pe umerii Împăratului.

La vederea acestei minuni, August se ridică vesel și mândru; și prietenii și sclavii se plecară în fața lui. «Ave Caesar!—strigară ei. Geniul tău ți-a răspuns. Vei fi adorat ca un zeu pe înălțimea Capitolului».

Exclamația lor fu așa de puternică în cât deșteptă pe bătrâna Sibilă. Ea se îndreptă și înaintă către ei, ca un fum negru, ridicându-se din prăpastie. Eră înspăimântător de bătrână. Păru-i aspru atârna în șuvițe rare împrejurul capului, încheeturile membrelor sale erau groase și noduroase; și pielea-i sbârcită și neagră îi acoperea trupul, aspră ca o scoarță.

Puternică și demnă, merse spre Împărat. Cu o mână își ținu chearul mânecii, cu cealaltă îi arătă răsăritul îndepărtat.

— Privește! porunci ea.

Împăratul își ridică ochii. Spațiul i se deschise dinaintea privirilor; el văzu un biet staul în spatele unei stânci; în prag câțiva păstori ingenuchiați; înăuntru o mamă tânără aplecată și un copilaș pe un mănunchiu de paie.

Degetele mari și noduroase ale Sibilei îi arătară Împăratului pe acest biet copil.

— Ave Caesar! zise ea cu un răs batjocoritor.

— «Iată Dumnezeuul care va fi adorat pe înălțimea Capitolului.

August se dete înapoi din fața ei ca în fața unei nebune. Dar puternicul spirit profetic căzû peste Sibilă: ochii ei întunecoși începură să strălucească, brațele-i se întinseră spre cer și vocea-i, care nu mai seamănă cu a ei, prinse o putere și o strălucire ne mai pomenită. Și ea rosti cuvinte pe cari par'că le citea în stele.

— Pe înălțimea Capitolului va fi adorat Reînoitorul lumii, iar nu slăbiciunile omeneshi.

Ea vorbi, apoi plecă, cobori încet colina și dispărû.

A doua zi August opri cu asprime poporul de a-i înălța un templu pe Capitol. Dar construi acolo un locaș sfânt copilului nou născut și-l numi *Ara Coeli*, Altarul Cerului.

Traducere de I. C. Popescu-Polyclet.

I N A M U R G

SONET

*Terasele sub soarele ce-apasă,
Se poleiesc ca 'n focul din infern...
Doi trandafiri petalele își cern
Din vasul rătăcît pe o terasă.*

*Lumina înserării blând se lasă,
Iar soarele în mersul lui etern,
Apune trist și razele-i aștern
Un vâl de sânge 'n arbori și pe casă.*

*Când ultimele raze trist se scurg
Și te 'nfășoară pacea din amurg
Eu înțeleg din sufletu-ți mâhnirea...*

*Pe când făceai din viață Paradis
Tu ai uitat că trec ca și un vis
Cu timpul tinerețea și iubirea.*

I. Pavelescu

SPRE POEZIE

*Cu 'ncredere în mine eu voi porni în lume:
— Văd bine că-i nevoie de-acuma s'arunc sorții,
Căci am primit din ceruri o flacără și-un nume
De care să dau seamă în ceasurile morții.*

*O clipă de ședere e-un pas făcut în urmă,
Nainte dar 'nainte spre blonda poezie;
Altfel întreg norocul victoriei se curmă:
Grăbitul timp n'șteaptă pe cei ce întârzie.*

*În cântece deapururi voi merge înainte
Pe piscuri, prin prăpăstii, pe drumuri largi, pe apă!
Iar de-oi primi vre-o rană voi suferi cuminte,
Căci știu că trandafirii au spini care înțeapă,*

*Nimic nu mă înfrânge: topesc și munți de ghiață
Din inimă-mi când pleacă o singură privire;
Și 'n sbuciumul din juru-mi nu sunt decât o viață
Ce trece linistită în visuri și iubire.*

*Pe mine grija zilei nici când nu mă frământă,
Deși nu am palate: — Eu sunt pescarul care
Pe țărni și-arunca plasa și-n urmă se avântă
În fundurile mării să ia mărgăritare.*

*Mă simt cu toate astea bogat peste măsură,
Căci cerul fără margini cu albele lui stele,
Și 'ntreaga frumusețe sădită în natură,
Au cine o să spuie că nu sunt și ale mele?*

*A mele sunt și veșnic le voi cânta prin lume:
— Văd bine că-i nevoie de-acuma s'arunc sorții
Căci am primit din ceruri o flacără și-un nume
De care să dau seamă în ceasurile morții.*

V. Lascar.

INTR'O CHESTIUNE PERSONALA

În două rânduri d. Mihail Dragomirescu mă amestecă, în mod foarte neprielnic tezei sale, citând în polemica sa «Cazul Nanu care mi-a fost atâta timp devotat, și care «cu tot devotamentul său și cu tot realul său talent, n'a putut să-mi smulgă o laudă etc. etc...»

Pe mine mă repugnă *din instinct* cestiunile personale aduse în public. Mai înainte însă de a trece la orice întâmpinare, țin să arăt surprinderea mea, că unui om cu situația oficială a d-lui Dragomirescu, pare să-i scape un adevăr atât de elementar, încât nici nu stă scris în vre-o carte de școală, și nici nu cred să-l găsească cineva undeva, dacă nu vine cu el pe lume: e o datorie să simți, că nu se scrutează nici odată conștiința unui om; după cât știu, atributul acesta de scrutaător de conștiințe nu-l are decât Dumnezeu și nu cred să și-l fi arogat cineva în calitate de critic literar!

A făcut vreodată lucrul acesta un critic de talia și seninătatea unui Maiorescu?

Eu mai înainte de a-mi așterne definitiv concludsiile mele (tot nu-s încă bănuitor cu anticipație!) aștept câteva scurte lămuriri ale d-lui Dragomirescu, la niște *foarte precise întrebări* puse foarte respectuos, — și voi considera drept *ocolire* a adevărului, orice chestie străină adusă în discuție orice «dacă» «deși» «totuși» atât de familiare D-sale.

Adevărul nu supără pe nici un om de bună credință, și cred că nu-l va supără nici pe d-l Dragomirescu, fiindcă eu îl pun aci ca să i-l amintesc și ca să-l recunoască, nu ca să-l supere, — căci dacă ași bănuia aceasta nici nu mi-ași da osteneala să mai scriu rândurile acestea.

Nu eu voi tăgădui ceia ce-i datoresc d-lui Dragomirescu ca sfaturi literare. Recunoștința mea s'a manifestat în repețite rânduri; inutil să mai arăt aci până la ce măsură, căci nu-mi place să-i aduc aminte cuiva cum l'am răsplătit.

Mi s'a întâmplat însă — și nu din pricina mea — să mă despart definitiv în relațiunile mele literare de d-l Dragomirescu.

Nu voiu cită decât un singur caz: cel mai recent fiind și cel mai caracteristic, căci un sentiment de datorie mă face să evit casuri unde s'ar amestecă nume cari n'au ce căută într'o polemică destul de personală și așa cum se găsește!

Fac apel la onorabilitatea d-lui Dragomirescu, care după pilda învățată dela un maestru al nostru al tuturor, trebuie să-și ție copii după scrisorile ce le trimete, — și fac acest apel fiindcă eu am încă iluzia că n'o fac în zadar — să-mi răspundă scurt, dacă *da* ori nu, recunoaște aceste rânduri pe cari mi le-a trimis la Câmpulung cu data de 13 Aprilie st. n. 1909. (data poștei).

«Înțelegi, că multă vreme n'am să mai *pot tolera* situația de inferioritate ce o arăți d-ta, Convorbirilor Critice, — față cu colaborarea ce-o dai Vietei Românești și Convorbirilor literare».

Punct.

Altă întrebare:

2) Nu crede d-sa, că atunci când am văzut că mă confundă cu un novice pe care-l poți prinde, — cu o amenințare sau cu o laudă, — cum l'ai prinde cu arcanul — eră de demnitatea mea, tocmai fiindcă țineam la opinia ce trebuia s'o aibă despre caracterul meu, — să rup definitiv relațiile cu d-sa?

Probabil că d-sa își va fi uitat rândurile citate mai sus — multe lucruri din sertar se uită — și așa se explică de ce își închipue acum că l'am părăsit: «fiind-că nu mi-a dat lauda la care am râvnit!»

Ei bine, fiindcă eu apreciez mai bine omagiul care mi s'ar aduce caracterului decât talentului — talente sunt multe, caractere puține — aștept ca d-nul Dragomirescu să facă rectificarea cuvenită în calitatea de om ce are cavalerismul să recunoască greșelile inatenției sale, dacă are acest cavalerism.

D. Nanu

PAGINI LIBERE
 Experiența literară continuă.

II

(urmare)

Fiind nevoie, din cauza puținului spațiu, să se rupă în două nefiresc acest articol, voi rezumă aci cuprinsul primei părți: Eu am arătat d-lui Dragomirescu o contradicție care trebuia să servească drept început pentru dovedirea politicării literare a d-sale. Adăogam că vream să fac o «experiență literară» și dacă d. Dragomirescu are calitățile pe care eu i le negam, — obiectivitate, seninătate, etc. — d-sa trebuia să le dovedească. Trebuia să le dovedească *chiar dacă eu l-aș fi «nedreptățit»* — ceeace vom vedea în curând că nu e cazul. D-sa a dus însă împotriva mea o astfel de polemică, în cât aceasta, *singură*, îmi oferă, în repetite rânduri, materialul suficient ca să se caracterizeze felul de polemist al d-lui Dragomirescu. Deci indiferent de politicăria literară, de care să nu spere d. Dragomirescu că nu voi mai vorbi, acest articol îl va caracteriza din punctul de vedere al mijloacelor pe care le întrebuințează în *polemică*.

Am arătat că d. Dragomirescu întâiu s'a purtat necorect în această afacere — punct pe care d-sa nu-l mai discută —; am dat dovezi de sofisme, între care ultima e caracteristică (îmi citează, între ghilimele, judecăți absurde și se servește de ele ca să vorbească de «fatuitatea mea înăscută sau cultivată de cumpărători de suflete») —; am arătat că d-sa mă calomniază, — și ca să scoată un argument pentru susținerea acestor calomnii, ajunge până și să citeze suma de 50 lei, onorariul meu în postul de custode al unui seminar științific, post pe care l'am căpătat în condițiuni din punct de vedere legal identice cu ale d-lui Dragomirescu. De ar fi numai atât!... Dar continui cu respingerea calomniilor:

Premiul Hillel nu mi-a fost «mijlocit de aceiași factori dela care am dobândit și postul de custode» ceeace ar fi un motiv de bănuială. Premiul pedagogic mi-a fost dat prin d. Rector C. Dimitrescu-Iași (profesor de *pedagogie* și director al seminarului *pedagogic*), iar la seminarul de geografie am fost recomandat de d-nul profesor de *geografie* S. Mehedinți, și numit de Minister.

O altă inexactitate: N'am fost numit profesor *în urma* demisiei d-lui Dragomirescu la Seminarul Pedagogic Universitar; d-sa se pare că a uitat că am fost colegi o jumătate de an la această școală.—Cât despre valoarea mea pedagogică, indiferent cum o fi în sine, d-lui Dragomirescu îi e cam greu să o cunoască, fiindcă, barim când făceam eu lecții practice, d-sa era văzut destul de rar pe la școală—și condica de prezență e mărturie (toțuș, dacă d-sa pomenește de leafa mea, trebuie să-i amintesc că în vremea

aceea luă o leafă cu mult mai mare de cât a mea cea actuală, cu toate că avea ore mai puține).

Alta: Că ași fi părăsit «Conv. literare» pentru «Conv. critice». Inexact: De când am intrat în cercul «Conv. literare» nu l-am părăsit pentru «Conv. critice» (în acelaș timp publicam în ambele reviste)¹⁾.

De ce am venit în cercul d-tale? — Am venit la seratele literare de atunci cum veniau toți tinerii curioși de apariția unei reviste nouă, cum veniau atâția literați care mi-erău prieteni. Eră «vernisaajul» revistei d-tale. Veniam apoi fiindcă erai profesorul nostru. Veniam fiindcă necunoscându-te ne ademeniai cu vorbe frumoase ca obiectivitate, frumos, artă pentru artă. Veniam fiindcă pe atunei nu începuseși a ocără pe nimeni, nu calomniai pe nimeni, nu-ți arătaseși *ura* față de nimeni, ci declarai foarte modest în articolul program al «Conv. (critice)» (*Către scriitori și cititori*, An I No. 1), că d-ta: «cauți a fi de folos, pe cât îți îngăduie puterile, literaturii noastre» — și fiindcă n'aveam nici o bănuială, noi, scriitorii tineri, atunci am venit. Dar n'am făcut nici un contract cu d-ta cât să rămănem, și nu ne-am înregimentat sub firma d-tale. Am venit fără condițiuni și am plecat fără să poți reclama vre un drept asupra noastră, căci la urmă nu atât literatul are nevoie de un director de revistă, ci un director de revistă are nevoie de literați. — Atunci ce însemnează acel *spirit strimpt de gașcă*, de recurgi în totdeauna la argumentul că am colaborat la d-ta? Se pare că din ce în ce e mai periculos să vie cineva în contact cu un astfel de om.

De ce te-am părăsit *eu*? Eu te-am părăsit când m'am convins că vrei să faci politicărie cu mine. Și m'am convins de asta, când, din pricină că n'am publicat în revista d-tale un studiu asupra lui Sandu-Aldea — pe care nici odată nu ți-l făgăduisem,—d-ta văzând o notiță iscălită cu inițialele mele în «Conv. literare», ai publicat că e a mea, și laudându-mi «gustul estetic pătrunzător» (oare acum nu îl vei nega cu desăvârșire?) ți-ai permis să adaugi neadevărul că «e remarcabil, cel puțin pentru mine (d. Dr.) *care cunosc geneza acestui studiu... îndemânarea cu care a știut să fină socoteală de unele rectificări* ce i s'au făcut la pertractarea orală a studiului». Neadevăr fiindcă geneza acestui studiu constă în faptul că eu mi-am ales pentru analiză volumul lui Sandu și d-ta ai aprobat — și atât; — neadevăr fiindcă toată lumea care a asistat la conferințele mele dela seminarul de estetică, știe că n'ai făcut

¹⁾ Și să se aibă în vedere că totalul publicațiilor mele la «Conv. critice» se ridică la suma de... două nuvele și o piesă într'un act, toate publicate la mari intervale și datorite după repetate insistențe din partea d-lui Dr. care adesea când mă întâlneă, mă întâmpină cu vorbele: «N'ai ceva prin sertare?... Scoate, scoate!» Aceste multe publicații îl fac pe d. Dr. să creadă că «după ce l-am părăsit pe d-sa, mi-am creat o dulce situație materială» (Fal. No. 15). Ce suficiență!

nici o rectificare, ci după multe laude, ai fost — și ai rămas fiind-că eu nu te-am aprobat — de altă părere asupra unei singure schițe. Când ți-au cerut explicații asupra notiței, în care eu eram calomniat (*din cauză că nu publicasem în revista d-tale*), ai declarat, fiind de față și trei colegi ai mei care pot certifica orî când, că «ai făcut asta, ca să știu eu că nu trebuia să mă port așa cu d-ta» (adică nu trebuia să public o notiță despre Sandu în «Conv. literare», când aveai și d-ta revistă și când eu am făcut un studiu la seminarul d-tale — în care studiu d-ta n'ai intrat *cu nimic*). Indignat ți-am răspuns că asta e o «mică scamatorie literară». Recunosc termenul a fost cam tare și inexact. Trebuia să spun «politicărie literară» sau cel puțin «spirit strimpt de gașcă». Din această pricină ți-am refuzat încă odată propunerea de a mai publica la d-ta studiul despre Sandu — eră al treilea refuz pe care ți-l făceam — și ți-am declarat că nu mai pot avea relațiuni cu d-ta.

Urmarea a fost că atunci când ți-a venit la îndemână mai făcut un «oare care».

Toate acestea eu le-aș fi uitat și nu le-aș fi amestecat în polemica mea. D. Dragomirescu mă silește — ca să mă disculp — să le pomenesc.

*

Dar dela o vreme d. Dragomirescu nu arseu mărginește numai la calomni. D-sa care de când cu experiența mea literară și-a pierdut cum-pătul și se zbate ca o făclie suflată de toate vânturile, recurge și la injurii: eu ași fi «suflet cu aparență abjectă», «gânganie imundă din gunoiul drumurilor», «râmă literară», «sommambul», «caz patologic».

De sigur. Când i-am dat două nuvele și o piesă am fost un talent deosebit în poezie și un prozator eminent, așa că îmi propunea să intru în comitetul de redacție și să-mi publice lucrări în fruntea revistei; am devenit un oare-care când nu i-am mai dat nimic; iar acum, când scriu împotriva d-săle sunt o *gânganie*, o *râmă literară*. De sigur iarăși, nici aci nu e contradicție.

Așa e însă omul la supărare! Nu e atât de iertat, fără o mică protestare, aerul de zdrobitoare superioritate pe care il ia față de mine. Să mă nimicească și mai multe nu! D. Dragomirescu mărturisește că are un prieten — anonim de altminteri și care aduce foarte mult la vorbă cu D-sa — care crede lucruri extraordinare despre d-sa:

«Aș vrea să te văd mândru de situația ta, gelos de autoritatea pe care atacurile atâtor adversari cu greutate ți-o întăresc mereu etc.»

Uite, vezi, cu astfel de prieteni răi își strică oamenii părerea despre ei înșiși! Așa a ajuns să creadă că toate mărunțișurile d-sale sunt eterne, pentru prezent și viitor. Și acum împăunat de lauda prietenului iată cum îi răspunde cu toată emfaza d. Dragomirescu:

«...uite la «Lucefărul» și vezi cum gândirea mea critică examinează faimoasa chestie a «Poporanismului» și cum ea caută să adânciască, să întregiască, să limpezească *definitiv*, această problemă ridicată de doi din corifeii culturii noastre d-nii *Maiorescu* și *Duiliu Zamfirescu*, dar lăsată mai mult sau mai puțin încurcată și de unul și de celălalt. Vei vedea însă că acel articol cere altă încordare de minte *aristocratică*», etc. (Falanga No. 15).

L-aș lăsa să se admire cu toată vehemența dacă nu s'ar servi de aceasta ca să mă «zdrobească» pe mine. De aceea sunt nevoit să aduc anume documente și fapte de domeniu public: doi arată părerea despre d-sa, nu a unui anonim, ci una mult mai autorizată, căci e chiar a d-lui *Maiorescu*, și chiar din vremea când d. *Dragomirescu* era în cercul «Convorbiri literare» — părere luată un așa, de ori unde, ci *chiar de sub condeiel d-lui Dragomirescu* — deci îndeplinind toate condițiunile de siguranță:

«De mai bine de 10 ani de zile, nici odată d. *Maiorescu* nu mi-a recunoscut alt merit de cât acela al muncii.. nici odată n'a pus vre-un preț pe ceace în tot'dauna am crezut că e mai bun în mine, pe originalitatea mea de gândire în legătură cu problemele filozofice, estetice și literare. D. *Maiorescu* sub cuvânt că n'a venit vremea gândirii românești, disprețuia cugetarea mea. (*Ordinea*, 28 Martie 1908).

Și dacă o făcea astă d. *Maiorescu*, și probabil că se pricepea la așa ceva — ori nu? — și o făcea chiar atunci când îi intrai în casă ca «devotat», apoi lucrul trebuie să-ți dea de gândit puțin.

Asemenea cred periculos pentru d. *Dragomirescu* să vorbească de *fatuitatea* mea. Cuvântul acesta, pentru d-sa, e o armă cu două tăișuri, sau mai bine o hârtie înleiată, pe care când vrei s'o arunci și se poate lipi de frunte. Nu că așa face eu asta, n'am obiceiul să mă folosesc de injurii, ci fiindcă s'ar putea agăța alții de el. Fatuite înseamnă *prostie încrezută*. Increderea excesivă se vede și din citatele de mai sus. Pentru partea întâia a termenului poate folosi unor răuvoitori colecția «Adevărului» și «Furnicei» și întru câtvă a *tutuor* revistelor, din *tot* cuprinsul românesc — afară de «Falanga» și «Conv. critice» — care polemizează în literatură; ba chiar îmi pare și ziarul autorizat al partidului d-lui *Dragomirescu* «*Ordinea*». Poate folosi de pildă anecdota că singurul regret al d-lui *Iorga* când a convorbit...mai *intim* cu d. *Dragomirescu*, a fost că nu i-a găsit... capul! Și ce i-ar mai putea folosi răuvoitorului? Chiar ultimul colaborator de seamă, *) spiritualul Cincinat *Pavelescu* poate da o armă: epigrama pe care a publicat-o sub portretul maestrului, reprodus în «Viitorul» (7 Ian. 1908) după «Conv. critice»:

*) Și acesta, numai până în No. 15 al «Falangei».

Lat la fălci și strimpt la frunte

Iser te-a făcut ridicol...

Ce e mutra asta, maistre ?

Par'că *rumegi* un articol!

Căci e foarte curios, și ar trebui explicat faptul. A mai avut țara asta oameni care s'au ocupat cu critica literară. Mai de toți s'a alesat lumea și mai toți și-au căpătat câte o calificare. Singur d-lui Dragomirescu i-a fost rezervată una foarte tristă... partea întâia a explicației cuvântului *fatuitate*.

Și acum am închis această chestie personală cu d-sa. Cred că situația de polemist nu îți poate da dreptul să lupți cu astfel de mijloace. Iar când o faci, dai dreptul să ți se amintească lucruri care nu-ți sunt plăcute. Dacă ai merite, și vrei cu orice preț să le faci cunoscute, arătați-le cinstit și nu în mod insultător pentru alții. Altfel, chiar dacă le-ai avea, ești expus să ți se pue în față defectele mari care te stăpânesc.

Dar concluzia acestui articol? Ea se referă la caracterizarea ca polemist a d-lui Dragomirescu.

O fi existând, în polemica literară, *garabetism*, «*iorgism* mai mult sau mai puțin *chendist* și *chendism* mai mult sau mai puțin *caionic*» (Falanga No. 15). Aceasta va rămâne să se dovedească. Eu nu mă ocup de asta. Indiscutabil e însă că una din scăderile critice la noi va fi însemnată și printr'un *mihalachism* ¹⁾ îndărătnic. El e caracterizat în primul rând printr'o naivă laudă de sine, pe care nu uită să și-o aducă cu orice prilej, dovedind o *grandomanie excesivă*. Aceasta îl face să vadă diformat raportul între valoarea lui intelectuală și a altora. Totuș, sub această coloratură, care la urmă e inofensivă, se ascunde un complicat aparat sofistic (dela «judecățile psihologice», până la născociri fabricate de el și date drept ale adversarului, etc.) lucruri făcute *nu «inconștient» ci din calcul*. Însă nici atât nu întregește fisionomia acestui gen nou, mai ales din punct de vedere moral. Pe lângă anume *incorectitudini*, trebuie adăogată apucătura de a aduce în discuțiune, în primul rând un *spirit strimpt de gașcă*, astfel că ajunge o adevărată primejdie să fi fost vre-o dată în contact cu polemistul de această speță, fiindcă dacă nu mai ești, îți poate pomeni și pâinea pe care ai mâncat-o la el (cazul Cerna), — ; în al doilea rând fiindcă poate amesteca în discuție uneori *ura* neînfrănată (cazul cu d. Mehedinți), alte ori *calomniarea* celui cu care discută sau despre care discută, calomniare

¹⁾ Cer iertare pentru calificarea prea personală a genului. Însă numirea există, ca numire, și d. Dragomirescu adoptă una (neculaism) și creează alta similară: *garabetism*.

care ajunge până la a căută și în portofelul adversarului ca să scoată un argument pe care să i-l opue. Totul exprimat într'un *limbajiu violent și rebarbativ*, caracteristic.

Ast-fel de caractere, în îmbinarea lor *unice* până acum în literatura noastră, sunt, prin aceasta, suficiente spre a creă un tip nou al *polemicei* noastre literare. Ele explică antipatia și batjocora aproape generală pe care o deșteaptă în jurul său un astfel de polemist, antipatie și batjocoră care face să i se nege, cred eu pe nedrept, ori-ce merit în critica noastră. Mijloacele prin care pune un adevăr în evidență, când îl pune, și prin care îl apără, sunt atât de repulsive, în cât lumii îi e necaz chiar dacă trebuie să'l recunoască.

E aci un vițiu fundamental, vorbind în special de d. Dragomirescu? Nu știu. Poate că nu. În ori-ce caz repulsivitatea mijloacelor s'a accentuat decând a adoptat exclusiv metoda combativă care l-a adus în critică la politicăria literară. Poate că emanciparea de această metodă i-ar da puțința unei desfășurări de activitate mai senine și mai simpătice. Golul general pe care literații l-au făcut în jurul său poate va fi un prilej pentru îndreptare. Și aceasta, din tot sufletul, i-o doresc eu în primul rând.

G. Vălsan.

Notă. În această notă am vrut să răspund pe scurt la meandrele de argumentare ale d-lui Dragomirescu. Inșă o trepădare de 11 coloane din partea d-sale (și n'a isprăvit încă!), tonul grav pe care l-a adoptat, precum și concluziile la care ajunge cu atâta satisfacție, merită ceva mai multă atențiune. Și apoi e bine să nu-i dau prilej să confunde experiența mea literară cu contradicția. Deci azi am insistat asupra experienței literare. În numărul viitor, revenim la contradicție: și cu acest prilej invit pe cititorii «Semănătorului» la o «partidă de plăcere».

CRONICA LITERARĂ

Revista Idealistă (Martie 1910), publică o sumă de «Cugetări Filosofice Postume» de Vasile Conta, păstrată în manuscris de d. Octav Minar.

Junimea Literară (No. 4. Aprilie) cu o fotografie ce reprezintă Societatea Scriitorilor Români din București în Cernăuți (M. Sadoveanu, Cincinat Pavelescu, D. Anghel, G. Tofan, L. Marian, Sextil Pușcariu, Em. Gârleanu, Herz, Caton Theodorian, Ion Minulescu) cuprinde versuri

de Cincinat, o frumoasă poezie de G. Rotică și o interesantă culegere de păreri asupra artei, ale oamenilor mari, făcută de tânărul publicist Liviu Marian.

În *Viața Românească* No. 3 se vedează la «Miscelanea» cu cuvinte elogiase articolul colaboratoarei noastre «Astra» închinat domnului Titu Maiorescu.

La München s'a găsit la un anticar o operă din tinerețea lui Wagner intitulată *Căsătoria*.

BANCA LATINĂ

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL SOCIAL LEI 5.000.000

Sediul: București, Str. Smârdan, No. 2

PROSPECT

Banca Latină formată pe acțiuni la purtător a 200 lei una, deschide chiar de acum subscriere publică pentru complectarea măririi capitalului social.

Condițiunile de subscriere sunt:

20 la sută se va vărsa odată cu subscrierea, adică de acțiune	} Lei 50
plus o taxă de curtagiu, fise, etc. de acțiune în total	
20 la sută după două luni dela primul vărsământ, adică	» 40
30 la sută la 15 Septembrie 1910, adică de acțiune	» 60
30 la sută la 15 Noembrie 1910, adică de acțiune	» 60

Domnii subscriitori cari ar dori ca întregul vărsământ la acțiunile ce subscriu să-l facă integral, li se va face o bonificație de 6 lei de fiecare acțiune.

Anul social începe la 1 Ianuarie și se încheie la 31 Decembrie.

Din beneficiul net, compus din produsul tuturor afacerilor societății se va preleva, mai întâi un **minimum** de 5 la sută pentru crearea fondului de rezervă, alți 5 la sută ca procent la capitalul vărsat și restul beneficiului se va distribui acționarilor ca al doilea dividend.

Fondul de rezervă care se va urcă până la jumătatea capitalului social este tot averea acționarilor.

Subscrierile acțiunilor și vărsămintele se fac în București la Sediul Băncii din strada Smârdan No. 2, în fața Bisericii Rusești.

Subscriitorii din țară vor trimite aderările și versămintele prin cecuri sau scrisori de valoare la adresa Băncii, și cu primul curier vor primi chitanțe respective.

COMITETUL DE DIRECȚIUNE :

D-1 M. C. Haret, proprietar, fost Director G-ral al Creditului Agricol și Viticol.

D-1 Comandor I. Coandă, proprietar, fost Director al Serviciului Maritim Român.

D-1 Scarlat Arion, Dr. în drept, avocat, m. propr. rur.

D-1 I. N. Cesărescu, Dr. în drept, avocat, propr. fost prim-ajutor de primar al Capitalei.

D-1 C. N. Luca, comerciant, proprietar rural.

D-1 Henri Hefti, proprietar, fost Director al Băncii franceze, fost Director al Băncii Comerciale Române, din București.

D-1 I. G. Testiban, proprietar, fost Director al Băncii de Credit și Scont.

LIBRARIA NAȚIONALĂ

SOCIETATE COOPERATIVA PE ACȚIUNI

47, — CALEA VICTORIEI — 47,

FURNISEAZĂ TOT FELUL DE CĂRȚI ROMÂNE ȘI STRĂINE, PRECUM ȘI
RECHIZITE ȘCOLARE, DE BIUROU, etc.

CASĂ DE EDITURĂ

REVUE GÉNÉRALE

des sciences appliquées

PÉTROLE, — MÉCANIQUE, — INDUSTRIE, — FINANCES

Paraissant deux fois par mois.

— Rédaction et Administration : Str. Câmpineanu 60, București, —

Abonnement : 30 fr. p. Roumanie (36 p. l'étranger) par an.

PROGRESUL ROMÂNESC

MAGAZIN DE CONSUM

MARE ASORTIMENT DE COLONIALE. — BIUVETĂ LUXOASĂ

București, Strada Fântânei No. 1, colț cu Calea Victoriei.

G. Constantinescu & T. Eremie

INGINERI

BIUROU TECHNIC

București, Str. Câmpineanu No. 60.

EXECUTĂ TOT FELUL DE :

— LUCRĂRI IN BETON ARMAT —
REZERVOARE DE PETROL. — MAGAZH
MAȘINI, INSTALAȚII MECANICE
PODURI ȘI CĂI FERATE

PROTECTOR

Oficiu internațional de brevete și
invențiuni

București, Str. Câmpineanu No. 60.

TIPOGRAFIA

și

**Stabilimentul de Arte Grafice
GEORGE IONESCU**

București, — Strada Academiei, 30.

Efectuează orice fel de lucrări
atingătoare de această branșă, precum :

REVISTE, ZIARE, CĂRȚI
SCOLASTICE, HOTĂRNICII,
TEZE DE LICENȚĂ
CECURI, COMPTURI, CĂRȚI DE
VIZITĂ, DIFERITE INVITAȚIUNI,
AFIȘE IN DIFERITE CULORI ȘI
IN DIFERITE LIMBI ȘI FORMATE.
EDITEAZĂ CĂRȚI DIDACTICE
APROBATE

Deviza Stabilimentului este :
Acurateța, Promptitudinea și
Prețuri moderate.